

Національна технічна група експертів з питань імунопрофілактики (НТГЕІ)

ПОЗИЦІЯ № 15-06/2020-1

(офіційна заява)

щодо рекомендації МОЗ України стосовно вакцинації в умовах пандемії COVID-19

В Україні до 2017 року реалізація національної програми імунізації була недостатньою. Потужні антивакцинальні рухи, нестабільні поставки медичних імунобіологічних препаратів призвели до значного зниження охоплення плановою вакцинацією та постійного ризику виникнення спалахів вакцинокерованих інфекцій.

Однак за останні 3 роки країні вдалося покращити результати щодо охоплення обов'язковими календарними щепленнями й реалізації національної програми імунізації.

29 лютого 2020 року Україна офіційно повідомила про перший підтверджений випадок COVID-19, а з 11 березня 2020 року було запроваджено загальнонаціональні карантинні заходи.

Із середини березня 2020 року надання послуг з імунізації в деяких регіонах країни було припинено, а в одному регіоні — офіційно призупинено планову імунізацію.

Аналіз показників рутинної імунізації в Україні за I квартал 2020 року свідчить про помірний вплив пандемії COVID-19 на планову імунізацію. Зниження щорічних показників охоплення календарними щепленнями перебуває в межах 5% для більшості вакцин. Однак ситуація щодо вакцинації проти кору, епідемічного паротиту і краснухи (КПК) є критичною як для першої, так і для другої дози, з різким зниженням в межах 20%. Залишається високим ризик зниження показників охоплення плановими щепленнями у квітні–травні 2020 року.

НТГЕІ України визнає, що стрімке розповсюдження коронавірусної хвороби (COVID-19) та зростання кількості хворих є однією з головних проблем в Україні, як і в більшості країн світу.

Водночас НТГЕІ України виступає із заявою щодо впровадження країною всіх можливих заходів для підтримки високого рівня популяційного імунітету.

НТГЕІ України підтримує глобальну позицію щодо необхідності безперервного здійснення заходів з імунопрофілактики в умовах пандемії COVID-19.

НТГЕІ України закликає продовжувати рутинну вакцинацію цільових груп відповідно до Календаря щеплень задля зниження тягаря від вакцинокерованих інфекцій, недопущення збільшення кількості сприйнятливих осіб і підвищення

ймовірності спалахів вакцинокерованих інфекцій — з одного боку та мінімізації зростання додаткового навантаження на систему охорони здоров'я, особливо заклади інфекційного профілю, — з іншого.

НТГЕІ України також наголошує на важливості дотримання основних принципів профілактики та контролю інфекцій під час вакцинації для запобігання передаванню вірусу SARS-CoV-2, що спричиняє хворобу COVID-19, а також дотримання вимог соціального дистанціювання.

Основоположні принципи для програми імунізації на час пандемії COVID-19:

- дотримуватися національних та міжнародних інструкцій і настанов щодо заходів попередження інфікування та поширення COVID-19 під час імунізації;
- пріоритетом мають бути первинні вакцинальні комплекси, особливо для дітей першого року життя, відповідно до Календаря щеплень, вакцинація в пологових будинках від гепатиту В і туберкульозу (БЦЖ) — таблиця додається, а також від кору, краснухи, поліомієліту, дифтерії, кашлюку та правця;
- у разі порушення графіка вакцинації, визначеного Календарем щеплень, з будь-яких причин — робити щеплення з урахуванням мінімальних інтервалів між введеннями вакцин/анатоксинів;
- чітко обґрунтувати для суспільства і медпрацівників доцільність імунізації як одного з пріоритетів системи охорони здоров'я в умовах пандемії COVID-19, ризику, пов'язані з керованими інфекціями, а також переваги вакцинації;
- для підтримки запиту населення на послуги імунізації в цей період слід використовувати адаптовані стратегії комунікації — надавати перевірену фахову інформацію, відповідати на актуальні питання, зміцнювати зв'язок з населенням, сприяти продовженню прихильності до цих послуг, а також передбачити ризик випадкових несприятливих подій після імунізації, що помилково можуть бути пов'язані з поширенням SARS-CoV-2.

Що варто зробити

1. Мобілізувати відповідні громадські організації на підтримку національної програми імунізації та визначити можливі бар'єри (перепони) для здійснення вакцинації на місцях.
2. Не обмежувати доступність імунізації рекомендованими вакцинами та продовжувати вакцинацію (зокрема від сезонного грипу та пневмококової інфекції), особливо особам, що належать до груп ризику, і за станом здоров'я.
3. Забезпечити доступ населення до вакцин шляхом оптимізації логістики (постачання вакцин безпосередньо надавачам послуг з імунізації) та надання через усі доступні засоби зв'язку чіткого обґрунтування доцільності вакцинації під час пандемії COVID-19, ризиків поширення вакцинокерованих інфекцій у цей період і переваг вакцинації.

4. Відтермінувати впровадження нових вакцин у Національний календар щеплень до зняття карантинних обмежень.

5. Для зменшення частоти відвідування вакцинальних сесій бажано застосовувати введення одночасно кількох вакцин, зокрема комбінованих.

6. Забезпечити адекватний захист медичних працівників та осіб, що потребують вакцинації:

- обмежити відвідування без нагальної потреби закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності, а також фізичних осіб — підприємців, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики (ЗОЗ), однак відвідування з метою вакцинації є виправданим в умовах пандемії COVID-19;
- раціонально мінімізувати візити пацієнтів до ЗОЗ і використовувати кожен візит для надання необхідної послуги з вакцинації;
- розділяти потоки пацієнтів, що звернулися до ЗОЗ із приводу вакцинації, планового огляду та інших причин (у разі неможливості забезпечити окремі потоки пацієнтів визначити години для прийому осіб, що звертаються з приводу гострого захворювання, та осіб, що звернулися для щеплення);
- чітко визначати час візиту для вакцинації з метою уникнення черг, у випадку черги дотримуватися відстані між відвідувачами щонайменше 1 м (оптимально — 1,5–2 м), при цьому звести до мінімуму кількість осіб, які супроводжують дитину на вакцинацію;
- медичний персонал має здійснювати огляд перед вакцинацією з використанням засобів індивідуального захисту (медична маска, захисні окуляри/щиток, рукавички, медичний халат/костюм);
- на період карантинних заходів щодо COVID-19 не рекомендовано вакцинацію особам з респіраторними симптомами;
- щеплення контактних із випадками COVID-19 осіб робити після закінчення терміну обов'язкової ізоляції або отримання ними негативних результатів тестування на COVID-19.

Ця позиція має рекомендаційний характер і може змінюватися залежно від розвитку ситуації із COVID-19.